

УДК 351.72

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/147-148

Оксана СТЕПАНОВА

аспірант кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СУБ'ЄКТИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ВИЯВЛЕННЯ, РОЗШУКУ ТА УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ, ОДЕРЖАНИМИ ВІД КОРУПЦІЙНИХ ЗЛОЧИНІВ

Україна взяла на себе міжнародні зобов'язання активно боротися проти корупції, відмивання коштів та організованої злочинності. Наша держава є стороною більшості основних міжнародних договорів у цій сфері, у тому числі укладених під егідою ООН та Ради Європи [1]. Україна є учасником понад 50 двосторонніх міжнародних договорів з питань протидії злочинності, які, зокрема, передбачають передачу власності.

Так, у ст. 51 наголошено, що сторони Конвенції зобов'язані надавати одна одній щонайширшу допомогу для пошуку та повернення активів [2].

Даний принцип знайшов своє закріплення і у вітчизняному законодавстві, зокрема у Законі України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших активів». Відповідно до цього закону Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері виявлення й розшуку активів, на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні, та/або з управління активами, на які накладено арешт або які конфісковано в кримінальному провадженні [3].

Аналізуючи українське законодавство щодо розшуку, виявлення та повернення активів, слід визначити основних суб'єктів, крім Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, реалізації державно-владних повноважень у цій сфері:

1) Офіс Генерального прокурора – здійснює міжнародне співробітництво у кримінальних справах, зокрема і щодо розшуку, виявлення та повернення активів (на запит відповідного органу іноземної держави або компетентних органів, визначених законодавством України) [4];

2) Спеціалізована антикорупційна прокуратура – відповідно до п. 5 ст. 8 Закону України «Про прокуратуру» здійснює представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, передбачених законом і пов'язаних із корупційними або пов'язаними з корупцією правопорушеннями, а також представництво у межах своєї компетенції інтересів держави у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держав [4];

3) Національне антикорупційне бюро – його завданням є протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці, а також вжиття інших передбачених законом заходів щодо протидії корупції (ст. 1 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро») [5];

4) Вищий антикорупційний суд – його завданням якого є здійснення правосуддя відповідно до визначених законом засад та процедур судочинства з метою захисту особи, суспільства та держави від корупційних і пов'язаних із ними кримінальних правопорушень та судового контролю за досудовим розслідуванням цих кримінальних правопорушень, дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні, а також вирішення питання про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави у випадках, передбачених законом, у порядку цивільного судочинства (ст. 3 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд») [6];

5) Державна служба фінансового моніторингу – здійснює такі основні функції, як: реалізація державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення; нагляд у сфері запобігання та

протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення за діяльністю відповідних суб'єктів первинного фінансового моніторингу; проведення аналізу методів та фінансових схем легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму чи фінансування розповсюдження зброї масового знищення; подання в разі наявності достатніх підстав вважати, що фінансова операція або сукупність пов'язаних між собою фінансових операцій можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, до уповноважених правоохоронних органів для проведення оперативно-розшукової діяльності відповідних матеріалів та одержання від них інформації про хід їх розгляду; міжнародне співробітництво; інше [7] тощо.

Таким чином, аналіз українського законодавства щодо виявлення, розшуку та повернення активів, одержаних злочинним шляхом, дозволив виявити існуючі проблемні питання в діяльності правоохоронних органів, компетенція яких пов'язана із зазначеною діяльністю. Серед останніх нами визначені наступні інстанції: Офіс Генерального прокурора; Спеціалізована антикорупційна прокуратура; Національне антикорупційне бюро України; Вищий антикорупційний суд; Державна служба фінансового моніторингу; Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів.

1. Повернення активів в Україні : практичне керівництво. 14 с. URL : https://star.worldbank.org/sites/star/files/asset_recovery_guide_ukrainian.pdf.

2. United Nations Convention against Corruption. New York : United Nations, 2004. 65 p. URL : https://www.unodc.org/documents/brussels/UN_Convention_Against_Corruption.pdf.

3. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів : Закон України від 10 листопада 2015 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/772-19>.

4. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

5. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовтня 2014 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>.

6. Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07 червня 2018 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.

7. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України : постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2015 р. № 537. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-п#Text>.

УДК 343.35:343.98

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/148-150

Валерія ГОРБАЧ

курсант ННІ права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

Віталій ТЕЛІЙЧУК

професор кафедри оперативно-розшукової діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник

ЩОДО ПИТАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Корупція є одним із найнебезпечніших соціальних явищ, яке негативно впливає на розвиток суспільства. Вона спричиняє економічні втрати, знижує рівень довіри до державних органів, руйнує правовий порядок. Зменшення корупційних ризиків є одним із